

CIRKULÄRET

November 2024

Vinnarbildens i månadens tävling "Två män vid Keringafjöll" - Lasse Krogell

Amatörfotografklubben
i Helsingfors

1889

Månadsmötet i oktober

Gäst och domare var Jarmo Lehtinen

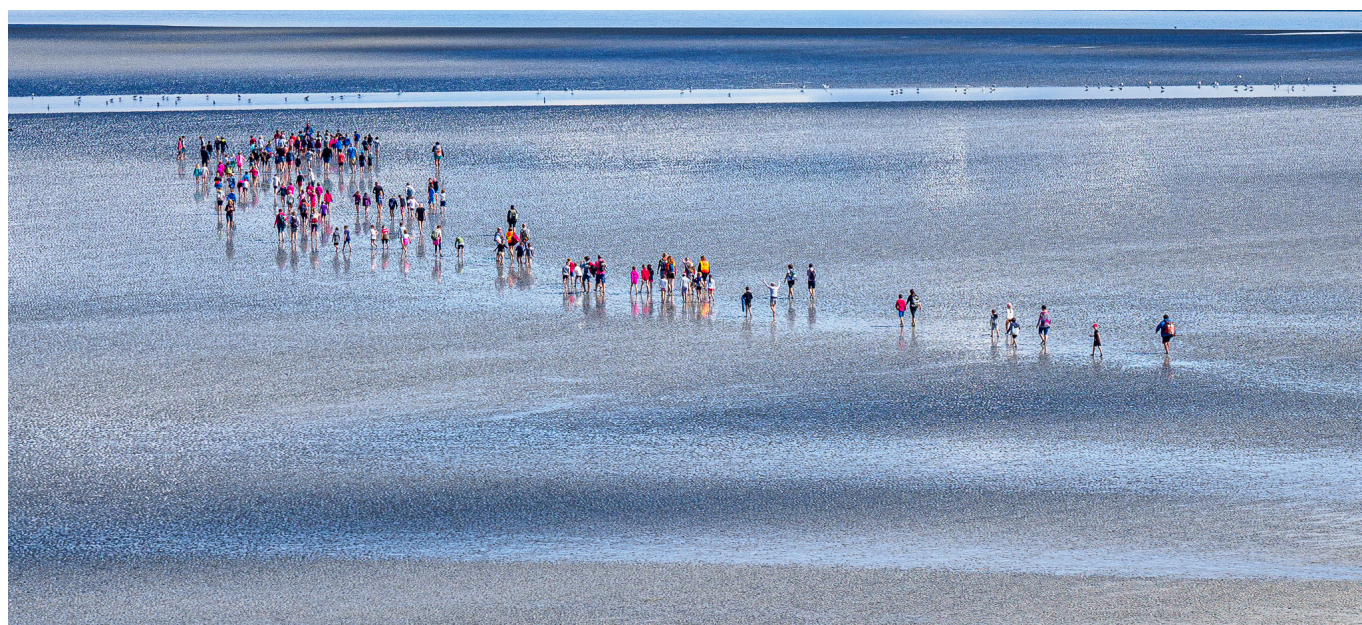
Foto: Lasse Krogell

Månadstävlingen "Människan i landskapet"

Vinnarbilden finns på cirkulärets pärm

Andra plats: "Skrotbilar i en skog" av Anders Svartbäck

Tredje plats: "Människor på strand" av Anders Svartbäck

Månadstävlingen "Människan i landskapet"

Hedersomnämmande: "Kerlingafjöll" av Ghita Thomé

Publikens favorit: "En ensam man vid Skogafoss" av Lasse Krogell

Gammal plåtslagare ser subjektivt på objektiv

En mumie som ännu rör på sig en smula kan inte låta bli att svagt protestera mot uttrycket "Allting var bättre förr". Det stämmer ju inte, även om påståendet innehåller ett viktigt korn av sanning.

Fick min första kamera för 71 år sedan, min första systemkamera för 58 år sedan, min första zoom för 45 år sedan och min första digikamera för 24 år sedan. Tekniken är idag mycket annorlunda, dock inte motiven.

Största delen av min fotografbana har jag alltså sysslat med att i mörkrum kopiera och beskära bilder. Valörerna i bilden ger stämningen medan beskärningen hjälper att leda betraktarens blick genom den färdiga bilden. Negativet var ju bara ett utgångsmaterial, ungefär som en RAW-fil idag. Men, en perfekt bild krävde alltid ett perfekt negativ, och här kommer betydelsen av ett perfekt objektiv in.

Utan att gå in på optikens övriga egenskaper kan man konstatera att med en zoom skall bilden helst göras helt färdig i innan man trycker på knappen, beskärning och exponering skall vara på plats och huvudmotivet placerat på rätt ställe från början. Hela proceduren med att bygga upp bilden har förändrats med åren. Det mesta har gjorts enklare, rentav lekande lätt. Zoomar är utmärkta för spontan fotografering, enkelt och okomplicerat just då när upplevelsekänslan är det viktigaste. Där kommer automatexponeringen in som ett extra plus. Ingenting stör den berusande känslan av motivet inför exponeringsögonblicket.

Zoomar är också trevliga för minnesbilder av barnbarn på julafton och mycket annat som inte skall presenteras inför en kritisk jury, men då jag bara fotograferar för att för att tävla med mej själv och nå nya höjder i mitt personliga bildskapande är det oftast mina gamla Leitzobjektiv som gäller. För det mesta sitter de på en digital tysk men gästspelar både på analoga tyskar och digitala thailändare.

I min, idag onödigt omfattande arsenal av kameror och objektiv, finns flera vältecknande zoomar, men de passar inte för den klassiska arbetsmetoden. Det beror enligt min personliga uppfattning på att vissa centrala kompositionselement blivit svåra, rentav nästan omöjliga att ha koll på: Skärpedjupet och den för kompositionen så viktiga avsiktliga oskärpan.

Jag ser redan för mitt inre hur många vänner protesterar: ett foto skall ju vara skarpt! Visst, och så finns det en grupp som rör på kameran för att få avsiktlig oskärpa som ett uttrycksmedel! Inget fel på det heller, men personligen gillar jag att låta avsiktlig oskärpa styra betraktarens blick mot de viktigare och därför skarpare delarna i kompositionen, det som jag särskilt vill lyfta fram. Kort sagt används den avsiktliga oskärpan här för att understryka kompositionen, men det här är jättesvårt, nästan omöjligt med zoom och automatexponering.

Efteråt är det svårt att göra något radikalt. Största delen av zoomobjektivets optiska begränsningar kompenseras ju dessutom via olika algoritmer i kameran, men resultatet når ändå inte alltid upp till samma nivå som man får genom egen tankeverksamhet kombinerad med ett skarptecknande objektiv med tydliga siffror på utsidan.

Med AI kan man lägga in konstgjord oskärpa i efterhand, men att få det att se naturligt ut kräver mycket av bildbehandlaren. Enklarest är att redan från början använda ett klassiskt objektiv. Mitt favoritobjektiv är litet, och lätt att ha med sig och det har god ljusstyrka som tillåter full kontroll över skärpeområdet, både djup och placering. Ett någorlunda rakt skärpeplan möjliggör kreativ beskärning i efterbehandlingen ifall objektivet tecknar skarpt ända ut i hörnen. Dessutom skall också räta linjer som inte skär mittpunkten kunna återges i stort sett raka på den färdiga bilden. En lång lista, men jag har i nästan ett halvt sekel varit lycklig ägare till ett par sådana, mycket sällsynta objektiv! De används fortfarande idag både till film och digi. Filerna från en 36MP sensor visar att de är ganska oslagbara, särskilt tillsammans med mitt favoritprogram CO, ett ursprungligen danskt mästerverk som ibland skämtsamt kallats LR för yrkesfotografer.

Min favoritblandning blir alltså att kombinera ett traditionellt Summilux med ett modernt Sony digihus och göra den digitala slutbehandlingen "semiklassisk". Det ger det bästa från två världar och sporrar till framtida stordåd. Det mesta moderna i min samling är toppen, men vissa stjärnor från forntiden lyser ännu mycket klart. Vi ses vid det gröna nätet!

Ludde

Ajatuksia AFK:n valokuvien äärellä

Sain ilokseni kutsun AFK:n 135-vuotisjuhlanäyttelyn avajaisiin 3.10. Galleria Westissä. Aika avajaisissa kului rattoisasti kuulumisia vaihtaen ja uusia tuttavuuksia solmien, kuten usein näissä tilaisuuksissa käy. Keskustelut etenkin klubin puheenjohtajan Andrei Sherbakovin ja näyttelyn kuratoineen Katri Lassilan kanssa kiertyivät vertaamaan AFK:n ja Helsingin Kameraseuran (KS) kuvakulttuureja. Sain ehdotuksen kirjoittaa lyhyesti asiaan liittyneistä ajatuksista. Otin tehtävän innostuneena vastaan.

Perushaaste kaikessa kuvista kertomisessa on, että aihe pakenee sanallistamista. Kun valokuva vaikuttaa omilla ehdoillaan, se ei tyhjenny verbalisointiyrityksiin. Kuvan voi silti kokea sanojen ulkopuolella. Oma tuntumani AFK:n ja KS:n kuvakulttuurien eroista palautuukin katsomiskokemukseen ja on osin intuitiivinen. Silti kun vaikutelmista yrittää kertoa muille, on koetettava palauttaa kokemuksensa sellaisiin asioihin, jotka ovat jaettavissa muiden kuvia katsoneiden kanssa, siis johonkin, minkä voi nähdä.

Oma taustani on historian opinnoissa ja historioiden kirjoittamisessa. Tarkastelen ja löydän merkityksiä ilmiöistä aikaulottuvuudessa. Se mikä on ollut, on merkityksellistä sen kannalta, mikä on ja tulee olemaan. Tämä pätee myös valokuvauksen kehitykseen niin tekniikassa kuin ilmaisullisissa ja esteettisissä näkemyksissä. Yksi AFK:n ja KS:n kuvakulttuurien eroja selittävä tekijä löytyy siksi mielestäni historiasta.

Kahden amatöörivalokuvaajayhteisön kehitys ja roolit maan taidevalokuvauksen historiassa eroavat

toisistaan merkitsevällä tavalla. AFK oli ensimmäinen valokuvaajien Suomeen perustama yhdistys. Kameraseura syntyi kolme vuosikymmentä myöhemmin. Yksi avaintekijä etenkin KS:n syntymisessä mutta myös seurojen kehityksessä oli kieli. Ei ollut sattumaa, että ensimmäinen suomalainen amatöörivalokuvaajien yhdistys oli ruotsinkielinen. Sille oli yhteiskunnallisia syitä, mutta ruotsinkieli helpotti myös yhteyksien luomista muihin maihin ja niiden valokuvaajiin. Vaikka valokuvaa itseään on mahdotonta tyhjentävästi sanoilla selittää, valokuvaukseen liittyviä ajatuksia ja pyrkimyksiä on mahdollista välittää kielen kautta. AFK:n myötä syntyiikin ensimmäinen väylä valokuvauksen kulttuuristen vaikutusten leviämiseksi Suomeen ja niiden kollektiiviselle omaksumiselle täällä. Tätä tietysti edesauttoi se, että klubin jäsenet olivat yleensä korkeasti koulutettuja ja kielitaitoisia. Näin oli myös myöhemmin perustetussa KS:ssa.

Seurojen kuvakulttuurien eroja jäljittäessä lähtökohtanani on ollut varsin rajattu otos, näyttely- tai kilpailukuvat. Ne ovat valokuvia, joita kulloinkin tehtävän saanut valitsija on pitänyt parhaina isommasta määrästä valokuvia. Voi silti lähteä siitä, että esille tulleet valokuvat heijastelevat kummassakin seurassa vaalittua kuvakulttuuria. Uskon aineiston viestivän siitä suuntaa-antavasti.

AFK oli avainroolissa valokuvauksen ensimmäiseksi valokuvan kansainväliseksi taidesuuntaukseksi usein mainitun piktorialistismin tulossa Suomeen 1800-1900-lukujen vaihteen vuosikymmeninä. Seuraavan kerran AFKn ja maan muiden ruotsinkielisten yhdistysten taidevalokuvauksen edelläkävijät olivat tärkeässä roolissa

modernistisen taidevalokuvauksen toisessa tulemisessa 1950-luvulla. He intoutuivat kokeilemaan valokuvailmaisun rajoja siinä määrin, että heidän avantgardisminsa oli monille liikaa suomalaisessa amatööri-valokuvauskentässä. Modernismin valtavirta hahmottui lopulta, kun 1960-luvun modernismi saavutti hallitsevan aseman Kameraseurassa vuosikymmenen jälkipuoliskolla. Siellä käänne ilmeni selkeimmin vaikutteiden ottamisessa kansainvälistä läpimurtoaan maailmansodan jälkeen tehneestä kuvajournalismista. Kameraseuran keskeiseen asemaan vaikutti muun muassa se, että seura oli yksinkertaisesti isompi yhteisönä. Kun AFK:n vaikutus koko suomalaiseen amatööri-valokuvaukseen näyttäisi olleen suurempi seuratoiminnan alkuvuosikymmeninä, KS:n vaikutus tuli keskeiseksi viimeistään 1950-luvulla.

Edellä mainitut erot modernismin vastaan ottamisessa kummassakin seurassa johdattelevat toiseen taustatekijään, jonka vaikutuksesta seurojen kuvakulttuurit eroavat toisistaan. Erottumisessa on kyse painotuksista, jotkin piirteet ovat toisessa kuvakulttuurissa vahvemmin esillä kuin toisessa. Toki yleisemmistä suuntauksista erottuu aina yksittäisiä kuvaajia.

Eroihin yhteisöjen historiassa liittyy se, minkälaista valokuvaa seurojen näyttelyihin nykyään valikoituu. Helpoimmin havaittava piirre on, että AFK:n kuvaajat näyttävät suosivan enemmän mustavalkokuvausta. Kun KS:n ja Suomen Kameraseurojen Liiton vuotuisia näyttelyitä seuraa, niissä värikuva on ehdottomasti hallitseva. Suomalaisessa taidevalokuvauksessa mustavalkokuvaus oli vallalla digiaikaan asti. Sen jälkeen taidevalokuvaus

muuttui suurelta osin värikuvaukseksi. Tämä vaihtuminen näkyi myös KS:n kuvaamisessa: värit tulivat vallitseviksi juuri digiaikana, vaikka värikuvausta tehtiin aiemminkin. Näkemäni perusteella mustavalkokuvaus on kuitenkin AFK:ssa yhä esillä vähintään yhtä laajasti kuin värikuvaus.

Kameraseurojen asema suomalaisen taidevalokuvauksen suunnan näyttäjänä oli vielä 1960-luvulla keskeinen. Kun valokuvauksen korkeakoulutus käynnistyi ja suomalainen taidekuvaus löysi itsensä 1980-luvulta alkaen myötä, harrastajayhteisöt menettivät aiemman asemansa. Muutos vaikutti ainakin KS:n identiteettiin ja toimintaan. Molemmissa seuroissa taidevalokuvauksen eetos säilyi kuitenkin monella kuvaajalla seurojen aseman muutoksesta huolimatta.

Mustavalkokuvaus suurempi suosio AFK:n näyttelyissä näyttää sitovan klubin tiukemmin taidevalokuvauksen traditioon, ainakin sen digiaikaa edeltäviin traditioihin. Tämä ei silti vielä tarkoita, että AFK:n suhde taidevalokuvauksen jatkumoon olisi yleisesti ottaen tiiviimpi tai elävämpi kuin Kameraseuran.

Yleiskuva muuttuu vivahteikkaammaksi, kun vertaillaan, minkälaisia aiheita tai teemoja kummassakin seurassa nousee esiin. Tähän voi heti todeta, että kummassakin seuroissa kuvataan toki kaikenlaista, mutta olen erottavinani erään hyvin yleisen piirteen niissä kuvissa, joita kilpailuihin ja näyttelyihin valitaan. Se on suhde valokuvauksen genreihin.

Moni Kameraseuran kuvaaja näyttää valitsevan aiheensa melko usein genrejen mukaan. Tämän taustalla saattaa halutessaan nähdä sen, että Kameraseurassa on ehkä haettu

inspiraatiota useammin ammatti-valokuvaajien töistä. Klubin näyttelyissä en ole tällaista esiintymää aivan yhtä lailla havainnut. Genre-kuvaus näyttäisi siis olevan vahvemmin edustettuina KS:ssa. Tämä näkyy luonnollisesti siinä, minkälaiset kuvausaiheet painottuvat kummassakin seurassa. Genre-suhteen erojen taustalta voi aavistella toisistaan erottuvia lähestymistapoja kuvaamistilanteessa.

Eroa voi koettaa leikillisesti luonnehtia vielä valokuvanäyttelyiden ja kilpailujen termein. Jos näyttelyyn tai kilpailuun odotetaan runsaasti valokuvia, ne usein jaetaan eri osallistumissarjoihin aiheidensa mukaisesti (esimerkiksi, muotokuvat, tilannekuvat, luontokuvat jne.), jotta kuvien paremmuutta olisi helpompi arvioida. Mielestäni Kameraseuran kuvat on useimmiten helpompi sijoittaa aiheiden mukaan määritelyihin luokkiin, kun taas AFK:n kuvasto näyttäisi usein olevan aiheiltaan genreihin nähden joko yleisempiä tai eri genrejä sekoittavia valokuvia. Muut kuvat -luokka on juuri tällaisia valokuvia varten, ja AFK:n kuvia katsoessa sijoittaisin ne mielessäni useammin tähän luokkaan kuin KS:n kuvaajien työt. Tämä tarkoittaa, että nuo kuvat näyttäivät olevan vaikeammin sovitettavissa joihinkin etukäteen määritelyihin kategorioihin. Lienee mieltymys- tai/ja näkemyskysymys, kumpaa arvostaa enemmän, jos luokat haluaa arvottaa suhteessa toisiinsa. Sekä genre-kuvilla että aiheiltaan yleisemmällä kuvastolla on mielestäni puolensa.

Haluun tuoda esiin vielä yhden piirteen, joka auttaa luonnehtimaan AFK:n ja KS:n kuvakulttuurien eroja. Se kytkeytyy välittömään katsomiskokemukseen. Luonnollisesti tässä ollaan hyvin subjektiivisen asian kanssa

tekemisissä. En tarkoita sitä, miten valokuva ymmärretään tai sen sisältö tulkitaan, vaan sitä, mikä on intuitiivinen tuntuma valokuvaa katsoessa. Vaikutelmaa luonnehtien KS:n kuvat tuntuvat usein pursuavan ulos rajauksestaan, katsojan syliin. Katsomiskokemusta luonnehtii usein voimakas aistimellinen elämyksellisyys. Kamera-lehden avoimissa lukija-kilpailuissa tämä piirre oli hyvin korostuneesti läsnä. Klubin kuvastossa kuvan rajaus tuntuu selkeämmin asettavan puitteet sille, mitä katsoja näkee. Esitys on levollisempi, eleettömämpi ja tunnelmaltaan toisinaan graafisempi kuin KS:n kuvastossa. Katsojalla on tilaa mennä lähemmäs tarkastelussaan. Syntyy vaikutelma, että klubin kuvastossa luotetaan enemmän ilmaisullisiin ratkaisuihin, kun taas KS:n kuvastossa halutaan ottaa kaikki irti elämyksellisyyden tuottamisesta siitä, mikä kanssa työskennellään. Tällä en tarkoita, etteikö myös KS:n kuvaajien töissä ilmaisulliset ratkaisut olisi tärkeässä roolissa kokonaisuudessa. Erot katsojakokemuksissa voivat kummuta esimerkiksi aiheisiin liittyvistä valinnoista ja siitä, onko työ värikuva vai mustavalkoinen. Tässäkään en näe jompaakumpaa nimenomaisesti parempana lähestymistapana. Kiinnostavuus riippuu ratkaisuista yksittäisten valokuvien kohdalla.

Tällaiseen vertailuun en ole varsinaisesti törmännyt muualla, enkä ole huomannut tutkimuksia, jotka olisivat tällaisia eroja nostaneet esiin. Perinteisesti tutkijoiden keskuudessa amatöörivalokuvaus on nähty jossain määrin kollektiivisesti määrittyneenä. Ehkä siitä seuraten on ajateltu, ettei eri yhdistysten kuvakulttuureilla välttämättä ole erityisiä eroja. Olen tässä käsitellyt kuvakulttuuria vain

näkemiäni valokuvien pohjalta, mutta se on jäävuorenhuippu, sillä kuvakulttuuriin vaikuttaa moni muukin tekijä. Aktiivisilla yksilöillä ja ydinyhmillä on aina yleisempääkin merkitystä seuran kuvakulttuurin kehittämisessä, mistä löytyy kyllä esimerkkejä suomalaisen amatööri-valokuvauksen historiasta. Se jää kuitenkin väliaikaiseksi, jos yhteisöllä ei ole vahvaa jatkumoa, kuten AFK:lla ja KS:lla. Siksi niiden kuvakulttuurien erot ovat mielestäni syvemmällä kuin pelkästään yksittäisten kuvaajien vaikutuksessa.

Yki Hytönen

Höstutfärd till Sveaborg

Höstutflyktens bildtävling: Vinnare Ghita Thomé

Månadstävlingens poängtabell	
Lasse Krogell	26
Anders Svartbäck	11
Ghita Thomé	9
Marit Henriksson	6
Peter Stenius	3
Catarina Söderström	3
Stina Sirén	2

November månadsmöte

28.11 kl 18:30 på Sandels

Välkomna på glöggfest

Månadstävlingens tema är ICM

Månadsgäst är Susanna Alava.

I hennes fotografering är nyckelfaktorerna ljusets natur och nyanserna i färgtonerna, samt atmosfären. Med hjälp av linsen dyker hon in i sin egen magiska värld. Detaljer och färgscheman är både hennes inspirationskällor och hennes fotografiska ämnen. Vid fotografering använder hon ofta makrofotografering, överlappande exponering och att flytta kameran under exponeringen.

<https://susannaalava.kuvat.fi/>

Hon fungerar också som domare i tävlingen

Aktivitetskalender

Aktivitet	Datum	Tid	Plats	Program
Månadsmöte	28.11	18:30	Sandels	Glöggfest + ICM (Intentional Camera Movment)

Kontaktuppgifter

Styrelsen		
Ordförande Andrej Scherbakov-Parland	041 511 683	ordforande(at)afk.fi
Vice ordförande Johan Sundström	040 5120 550	ordforande(at)afk.fi
Sekreterare Jan Hagelberg	050 3473 903	styrelsen(at)afk.fi
Skattmästare Birgitta Immerthal	040 5322 048	skattmastare(at)afk.fi
Tävlingssekreterare Lasse Krogell	0400 4537 36	styrelsen(at)afk.fi
Ledamot Magnus Silin		styrelsen(at)afk.fi
Funktionärer		
IT-stödperson Niklas Lindgren		webmaster(at)afk.fi
Labbmästare Peter Stenius	050 3812 648	labbmastare(at)afk.fi
Arkivgruppen Kristian Frantz	040 5228 638	arkivet(at)afk.fi
Studiomästare Andrej Scherbakov-Parland	041 5116 83	studio(at)afk.fi
Cirkuläret Peter Pratsch	040 8216775	cirkularet(at)afk.fi

AFK's labb: Tölögatan 52, 00250 Helsingfors
webbsidor: www.afk.fi
E-post: [afk\(at\)afk.fi](mailto:afk(at)afk.fi)
Bankkonto: Aktia FI48 4055 4920 1540 67